

Klein Sándor És Családja

Ez Klein Sándornak, Joli nővérem férjének a szlovákiai rokonsága. A kép Tóketerebesen készült 1936-ban. Baloldalt áll Sándor, előtte a lánya, Mari, a többiek rokonok.

A Sándor szülei az Izsák nagypapa meg a Záli voltak, és ott volt, azt hiszem, öt fiú, és volt két lány. Ezekből van, aki Amerikában élt, van egy, akiről itt van szó, Malvin, azok Tóketerebesen laktak, őneki volt három fia, és mezőgazdasági birtokuk volt, és ott azon gazdálkodtak [Tóketerebes (Trebisov) -- Zemplén vm.-ben lévő kisközség volt, amely Trianon után Csehszlovákiához került. Ma Szlovákiában van. -- A szerk.]. Egyszer, amikor én lehettem talán nyolc- vagy kilencéves gyerek, akkor az Izsák nagypapával és a Záli nagymamával kimentünk a lányához, én is velük voltam, tehát láttam, hogy ott hogyan élnek. Egy nagy udvar volt, volt ház, parasztok voltak. Megtartották a pénteket, azok gyertyát gyújtottak, és megtartották a vallási előírásokat. Az Izsák nagypapa is például szédereste kaftánba és minden egyébbe beöltözött [A széderestét vezető férfi, ha tartja magát a hagyományokhoz, ilyenkor kitlit ölt. -- A szerk.].

Sándor volt a legfiatalabb fiú. Tíz évvel volt idősebb a Jolánnál, az én nővéremnél, és udvarolt neki, és engem főzött, hogy ő el akarja venni feleségül. Négy éves volt a Jolán, amikor a Sándor azt mondta, hogy megvárja. És meg is várta. 1927-ben volt az esküvő. Amikor Izsák bácsi meghalt, Záli néni elment az egyik lányához, aki szintén a Felvidéken élt, Gálszécsen [Az egykor Zemplén vm.-ben lévő Gálszécs nagyközség a trianoni békeszerződést követően Csehszlovákiához került. Ma Secovce Szlovákiában van. -- A szerk.], és átadták a lakást a Sándornak és a Jolánnak, és ott született a Mari.

1939 júniusában Sándor egy rossz lépésnél sérvet kapott. És akkor a Zsidókérdésbe ment, és megműtötték. A műtét sikerült, minden rendben volt, elmentünk látogatóba, elmentünk haza, és a Jolán valami miatt visszament. És embóliában meghalt ott, mikor a Jolán ott volt. Ez borzalmas volt. A Jolán süvet ült [lásd: gyász], egy hokedlin ült gyászruhában, vitték oda az enivalót.

Amikor a háború után hazaérkeztem, nem találtam otthon senkit, és le volt rombolva minden. Mi a harmadik emeleten laktunk, hát az nem létezett. Harmadik emelettől végig a kapualjig bombatalálat érte. A házmesterné fogadott engem, és valami kávékészletet adott ide. Az anyám azt mondta, hogy ha jövök, azt adja oda. És ahogy jöttem, ide is adta. A házmester nagyon rendes volt, és elmesélte, hogy mi történt a családommal. Elmondta, hogy az anyám, a nővérem, Jolán és a lánya, Mari eltűntek, nem tud semmit, de úgy hallotta, hogy a lágerben meghaltak. A nők elmentek egy hadiüzembe, varrodába. Hogy hová, azt pontosan nem tudom, de a Jolán révén anyám is meg a Mari is elmentek ebbe a hadiüzembe, hogy ott talán megmenekülnek. És az egész hadiüzemet, úgy, ahogy volt, vitték ki, azt hiszem, Bergen-Belsenbe.

Aztán nem sokkal később megjött a Mari is, a testvérem lánya a táborból. Mari 1929-es születésű, tizenöt éves volt akkor. A Mari először a Rumbach utcában lakott a Spiráéknál [az anyai nagynéni, Celin lánya], és aztán jött velünk lakni a Tanács körútra. Hivatalosan nem adoptáltuk, de nálunk lakott, a mi nevünket vette föl, nálunk tanult -- akkor még középiskolás volt, később egyetemre járt. Nálunk lakott talán 1954-ig. Aztán elment újságíró-iskolába, és ott ismerkedett össze Lakatos Ernővel, és akkor házasodtak össze. Az Ernő katona volt, valamilyen hadnagy vagy mi volt, és kaptak a honvédségtől lakást, és odamentek, és ott születtek a gyerekek. 1956-ban már mind a két gyerek megvolt.